

Polska

Obowiązek ubezpieczeniowy w Niemczech

Osoby nie pracujące zawodowo w Polsce, jak np. gospodynie domowe, renciści czy studenci, w trakcie zatrudnienia w Niemczech podlegają niemieckim przepisom prawnym. To samo dotyczy osób, które w Polsce były bezrobotne, ponieważ z chwilą podjęcia zatrudnienia w Niemczech wygasa prawo do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce, a tym samym obowiązek ubezpieczeniowy. Jeżeli kończy się zatrudnienie, a tym samym również obowiązek ubezpieczeniowy w Polsce (także: urlop bezpłatny lub niepłatne czasowe zwolnienie z obowiązku pracy), ponieważ w Niemczech wykonywane jest zatrudnienie tymczasowe, to obowiązują niemieckie przepisy prawne. Jeżeli tymczasowe zatrudnienie w Niemczech zaczyna się podczas urlopu płatnego, zaś ten kończy się w trakcie zatrudnienia, to prawo niemieckie obowiązuje od pierwszego dnia urlopu bezpłatnego (lub niepłatnego czasowego zwolnienia z obowiązku pracy). O ile w Polsce wykonywana jest samodzielna działalność gospodarcza, która **nie** jest podobna do wykonywanej w Niemczech pracy sezonowej (np. praca sezonowa w rolnictwie w Niemczech i samodzielna działalność gospodarcza poza rolnictwem w Polsce), to zastosowanie znajdują również niemieckie przepisy prawne. W przypadku stosunków zatrudnienia Minor („mini-job”) musi być pewne, że zagwarantowana jest dostateczna ochrona ubezpieczenia chorobowego – ewentualnie w postaci prywatnego ubezpieczenia chorobowego.

Obowiązek ubezpieczeniowy w Polsce

Osoby z miejscem zamieszkania i zatrudnieniem w relacji pracownika w Polsce, zatrudnione tymczasowo w Niemczech w czasie urlopu płatnego, podlegają nadal polskim przepisom prawnym. Dotyczy to zasadniczo także osób wykonujących samodzielną działalność gospodarczą w Polsce, które zatrudnione są tymczasowo w relacji pracownika w Niemczech i wykonują podobną samodzielną działalność gospodarczą (np. praca sezonowa w rolnictwie w Niemczech i samodzielna działalność gospodarcza jako rolnik w Polsce).Przesłanką tego jest faktyczne wykonywanie samodzielnej działalności gospodarczej w Polsce jak i ponowne podjęcie tej działalności po zakończeniu zatrudnienia w relacji pracownika w Niemczech. Przesłanki te sprawdza właściwy polski podmiot.

Zastosowanie polskich przepisów prawnych dokumentowane jest przez przedłożenie formularza „A 1” przez pracownika, co jednocześnie zobowiązuje pracodawców do dokonania ubezpieczenia społecznego w Polsce. Formularz wystawiany jest przez właściwe organy w Polsce (ZUS). Jeśli formularz nie zostanie przedłożony, to zastosowanie znajduje zasadniczo prawo niemieckie. Tylko jeżeli wyjątkowo są wskazówki przemawiające za istnieniem obowiązku ubezpieczeniowego w Polsce, to sprawa musi być wyjaśniona ostatecznie, gdyż formularz wystawiony może być również za okresy minione.

Dalsze informacje, a w szczególności dotyczące obowiązku pracodawców do zgłaszania i uiszczania składek, oraz adresy powyższych organizacji są do dyspozycji na stronie internetowej Naczelnego Związku Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (www.lsv.de).

Versicherungspflicht in Deutschland

In Polen nicht erwerbstätige Personen, wie z.B. Hausfrauen, Rentner oder Studenten unterliegen während der Beschäftigung in Deutschland den deutschen Rechtsvorschriften. Dies gilt ebenso für Personen, die in Polen arbeitslos waren, weil mit Aufnahme der Beschäftigung in Deutschland der Anspruch auf Arbeitslosengeld in Polen und damit die Versicherungspflicht endet. Endet die Beschäftigung und somit auch die Versicherungspflicht in Polen (auch: unbezahlter Urlaub oder nicht bezahlte Arbeitsfreistellung), weil in Deutschland eine vorübergehende Beschäftigung ausgeübt wird, gelten die deutschen Rechtsvorschriften. Beginnt die vorübergehende Beschäftigung in Deutschland während eines bezahlten Urlaubes und endet dieser im Laufe der Beschäftigung, so gilt mit dem ersten Tag des unbezahlten Urlaubes (oder der nicht bezahlten Arbeitsfreistellung) das deutsche Recht. Sofern in Polen eine selbständige Tätigkeit ausgeübt wird, die der ausgeübten Saisonarbeit in Deutschland **nicht** ähnlich ist (z. B. Saisonarbeit in der Landwirtschaft in Deutschland und selbständige Tätigkeit außerhalb der Landwirtschaft in Polen) sind ebenfalls deutsche Rechtsvorschriften anzuwenden. Bei geringfügigen Beschäftigungsverhältnissen ist sicherzustellen, dass ein ausreichender Krankenversicherungsschutz – gegebenenfalls durch eine private Krankenversicherung – gewährleistet ist.

Versicherungspflicht in Polen

Personen mit Wohnsitz und einer abhängigen Beschäftigung in Polen, die während eines bezahlten Urlaubes vorübergehend in Deutschland beschäftigt sind, unterliegen weiterhin den polnischen Rechtsvorschriften. Dies gilt grundsätzlich auch für in Polen selbständig erwerbstätige Personen, die vorübergehend in Deutschland abhängig beschäftigt sind und eine ähnliche selbständige Tätigkeit ausüben (z. B. Saisonarbeit in der Landwirtschaft in Deutschland und selbständige Tätigkeit als Landwirt in Polen). Voraussetzung hierfür ist das tatsächliche Ausüben einer selbständigen Tätigkeit in Polen sowie die Wiederaufnahme dieser Tätigkeit nach Beendigung der abhängigen Beschäftigung in Deutschland. Diese Voraussetzungen prüft der zuständige polnische Träger.

Die Anwendung der polnischen Rechtsvorschriften wird durch die Vorlage des Vordruckes „A 1“ durch den Arbeitnehmer dokumentiert, der gleichzeitig die Arbeitgeber zur Durchführung der Sozialversicherung in Polen verpflichtet. Der Vordruck wird von zuständigen Stellen in Polen (ZUS) ausgestellt. Wird der Vordruck nicht vorgelegt, ist grundsätzlich deutsches Recht anzuwenden. Nur wenn ausnahmsweise Anhaltspunkte für das Vorliegen von Versicherungspflicht in Polen sprechen, muss die Angelegenheit abschließend geklärt werden, weil der Vordruck auch für zurückliegende Zeiträume ausgestellt werden kann.

Weitere Informationen, insbesondere zu den Melde- und Beitragspflichten der Arbeitgeber und die Anschriften der obengenannten Organisationen, stehen auf der Internetseite des Spitzenverbandes der landwirtschaftlichen Sozialversicherung (www.lsv.de) zur Verfügung.